

Projektnamn: Energieffektivisering i Jämtland Härjedalen

Programområde: Mellersta Norrland

Ärende ID: 20201244

Slutrapport

Projektet har haft som övergripande verksamhet att samla offentligheten i länet till att genomföra energieffektiviseringsaktiviteter i fastigheter. Från början blåsten bubblan upp och vi skannade om alla möjliga aktörer i länet som passar in i område 4 skulle gå att sammanfoga i ett gemensamt projekt. Vi valde dock ganska snart att koncentrera oss på offentligheten. Det innebär att kommuner, allmännyttan och Regionen har varit huvudsakliga aktörer. Målet har varit att samla aktörer till att göra en gemensam ansökan om ett genomförandeprojekt inom energieffektivisering de kommande 3 åren. Delmål har varit att begränsa omfattningen av aktörer, lokalisera behoven, föreslå genomförandeprojekt, presentera genomförandeprojekt, förankra projektförslaget samt försöka hitta demoprojekt som ska svar för goda exempel på energieffektiviseringsaktiviteter. Då tänkta aktörer finns inom fastighetsbranschen där budgetcyklerna sträcker sig under många år har det varit relativt lätt att hitta intressanta projekt. Det svåra har varit att lägga dem att passa in i programmets tidsramar. Förstudien har i princip följt projektbeslutet förutom att förstudien hoppades på att ansöka om ett genomförandeprojekt i mars 2017. Med ovan nämnda långa cykler samt ett antal andra hinder beslutades att söka för ett genomförandeprojekt i september 2017.

Ang. horisontella kriterier så har inga inskränkningar gjorts i avgränsningar om deltagande. Projektet har uppmuntrat till mindre aktörer att delta samt att både via akademien och intresseorganisationer involvera alla tänkbara aktörer. Då hinder uppstått har projektet erbjudit till att medverka på distans om inte möjligheten att närvara fysiskt har varit möjligt. All information har skickats ut till samhällsbyggnadschefer och miljöstrateger inom kommunerna föra att lyfta frågan inom en större krets och inspirera till medverkande. Vi har även använt en checklista för att hela tiden lyfta frågan om horisontella kriterier.

Detta projekt har varit en förstudie som ska utmynna i ett genomförandeprojekt inom energieffektivisering av offentlighetens fastigheter i Jämtland och Härjedalen. Genomförandeprojektet ska samverka, skapa nätverk, diskutera inom ett antal fokusområden samt visa på goda exempel genom att genomföra ett antal demoanläggningar.

Projektet har som huvuddel arbetat inom programområdet. En projektledarträff för alla strukturfondsprojekt och ett seminarium om Europeiska Investerings Banken (EIB) har genomförts.

Projektet har inte uppnått målet med att komma in med en ansökan om ett genomförandeprojekt inom energieffektivisering i Jämtland Härjedalen. Projektet har dock identifierat ett antal problem och hinder som gjort att ansökningsprocessen har

tagit längre tid än förväntat. Tanken nu är att inkomma med en ansökan under nästa utlysning i september 2017. Då denna förstudie avslutas under maj 2017 är förhoppningen att resultatet i förstudien resulterar i ett fortsatt arbete att få till en ansökan om genomförandeprojekt.

Resultat:

Projektet har fått en bra uppfattning av behoven hos offentligheten vad det gäller bostadsfastigheter. Andra typer av lokaler av större karaktär, tex. rådhus och badhus är mer kopplade till politiken och kan inte planeras lika lätt. Detta gäller främst nyproduktion och större investeringar. Det löpande underhållet på tex. badhus är eftersatt vilket också gör att underhåll mer sker som punktinsatser än löpande åtgärder. Det Operativa Programmet har föreslagit användandet av EPC. De aktörer som svarat att de tittat på EPC har alla till slut övergivit den tanken då antalet leverantörer varit för få samt att slutresultatet av planerade åtgärder ofta har varit väldigt likt det egna planerna. En kritik har varit att om leverantören av EPC-tjänster inte når upp till uppsatta mål så kommer de hantera detta via temperatursänkningar. Det är ofta svårt att använda EPC med andra metoder än den liknande Totalmetodiken vilket gör det svårt att hantera ihop med det Operativa Programmet.

Då vi inte har nått i mål med förstudien så kommer vi fokusera på vilka hinder som förstudien har stött på istället för att beskriva vad som har gått bra. Ett resultat vi har är iaf att det i länet finns ett investeringsbehov på ca 1 miljard SEK i bostäder kopplat till energitjänster och nära noll-byggande de kommande åren. Detta pga av en positiv befolkningsökning iaf i 4 av länets kommuner.

Hinder:

Kommunerna

Vissa kommuner fungerar som stuprör vilket gjort att det varit svårt att nå ansvariga. Andra kommuner har personer som sitter på för många stolar och har svårt att hitta tid för aktiviteter som ligger utanför den normala verksamheten. Handlingsutrymmet för de mindre kommunerna är också begränsat.

Allmännyttan

Fastighetsbranschen har ofta långtgående planer på underhåll och investeringar och har svårt att korrigera dessa planer de närmaste åren.

Just nu är det resursbrist både internt och externt gällande fastighetsåtgärder

Regionen

Regionen har fram till idag legat långt fram då det gäller energitjänster och är just nu i en införandefas och har inte möjlighet att medverka med mer än något enstaka projekt under genomförandeprojektet

Tillväxtverket

Regelverket hos Tillväxtverket uppfattas som ett problem av både Regionen och fastighetsägarna

Handläggarna på TVV saknar kunskap och kompetens inom energitjänster i fastigheter vilket gör att de inte kan bidra med någon tillväxt.

De har även visat dåligt intresse för projektet genom tvetydiga svar och väldigt långa ledtider.

Upplevelsen är att de dömer vad som är tillväxt istället för att bidra till tillväxt

Ett slående exempel är uttryck som: "Energieffektivisering av badhus anses inte som tillväxt"

Under förstudien har det seglat upp ett annat alternativ till stöd vid energieffektiviseringsaktiviteter genom att utnyttja förstudiestöd via EIB (Europeiska Investerings Banken). Förstudiestödet heter ELENA och ska fungera som en katalysator till genomförandeprojekt. Finns potentialen på investeringar upp till 1 miljard SEK så kan förstudiemedel beviljas till ca 85 miljoner SEK årligen. Förutsätter en förstudie och projekteringsgrad på ca 10%. Stöd beviljas upp till 85%.

Möjligheten att använda instrument via EIB anses av många men inte alla vara en mer gynnsam väg att nå EU-målen på minskning av CO₂-utsläppen till 2020 samt 2030.

Genom att kontinuerligt utvärdera situationen och analysera framgångsfaktorer har förstudien lokaliserat ett antal hinder som skulle kunna underlätta framtida förstudier och genomförandeprojekt. Förstudien har identifierat några resultat även om målen inte uppnåddes. Resultat: EPC är inget för de offentliga aktörerna i Jämtland/Härjedalen Finansiering är inte det största problemet just nu för att inte öka takten av investeringar utan det är mest tillgången på resurser att leda och genomföra både förbättringsinvesteringar men även nyinvesteringar och nybyggen. Även om aktörer vet vad de behöver göra i sina fastigheter har de svårt att omplanera pga av några av de tidigare nämnda faktorerna som tex. politiken och resursbrist. TVV saknar kompetens inom energitjänster i fastigheter vilket gör det svårt att ha en dialog om möjliga vägar fram med hjälp av ERUF-medel. Kommunerna har det svårare att delta i projekt som ligger i utkanten av deras normala uppdrag vilket gör att de är svåra att få med i dialogen.